

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr. 2014-18546
Den 2. oktober 2014

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 20. oktober 2014

SAMLENOTAT

1. Ebola	2
2. Sydlige naboer med fokus på Irak/Syrien/ISIL	5
3. Mellemøsten	8
4. Ukraine	11
5. Libyen	14

1. Ebola

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Udenrigsrådet forventes at have en generel drøftelse af status for udbruddet af ebola i Vestafrika samt EU's respons i lyset heraf.

2. Baggrund

Ebolaepidemien i Vestafrika er det største udbrud i sygdommens historie. Situationen i Liberia, Sierra Leone og Guinea er ved at udvikle sig til en krise med sammenbrud af sundhedssystemerne i de ebola-ramte lande og med meget store økonomiske, sikkerhedsmæssige og humanitære implikationer. FN's sikkerhedsråd har defineret ebola-epidemien i Vestafrika som en trussel mod international fred og sikkerhed. Der er erklæret undtagelsestilstand i de berørte lande. De økonomiske konsekvenser af ebola-udbruddet er allerede mærkbare i landene og skyldes primært en uhensigtsmæssig isolation af landene, der medfører stor nedgang i tilførsel og afsætning af varer. WHO betegner ebola-udbruddet som "en sundhedsmæssig nødsituation af international betydning" og vurderer endvidere, at omfanget af udbrud i form af det officielle antal døde og smittede er meget undervurderet. Antallet af bekræftede og mistænkte tilfælde er pt. ca. 6.600, heraf ca. 3.100 dødsfald. FN vurderer, at antallet af tilfælde vil nå 20.000 i november 2014 og i bedste fald 60.000 i løbet af foråret 2015, før man kan forvente at epidemien er under kontrol.

I opfølgning på Sikkerhedsrådsresolution 2177 vedtaget den 18. september hvor Danmark var medforlagsstiller, har FN etableret en mission til håndtering af ebola-krisen, United Nations Mission for Ebola Emergency Response (UNMEER). Missionen er placeret i Accra, Ghana, og ledes af FN-generalsekretærens særlige repræsentant, Anthony Banbury. Missionen vil skabe en operativ tilstedeværelse i regionen, hvorfra indsatser på landeniveau kan koordineres. FN har desuden annonceret etableringen af Ebola Response Multi-Partner Trust Fund. Fonden forankres i FN's Udviklingsprogram UNDP og bliver en fælles finansieringsmekanisme for den internationale ebola-indsats. FN har den 16. september fremlagt et opjusteret behovsskøn på næsten 1 mia. USD for ebola-indsatsen. Der arbejdes i kampen mod ebola gennem fem spor: Stoppe spredningen, behandle de smittede, sikre essentielle services, bevare stabiliteten og forebygge spredning til flere lande.

Den 15. september afholdtes et EU-Højniveaumøde om ebola i Bruxelles, hvor handels- og udviklingsministeren deltog. Kommissionen har fremlagt "EU Comprehensive Response Framework", som giver en grundig opdatering af situationen i de berørte lande samt status over EU's indsats og behovet for fremtidig styrket indsats, herunder øget hospitalskapacitet, trænet personale og evakueringskapacitet. EU har indtil nu bevilget i alt 180 mio. Euro.

Fra dansk side bakkes der generelt op om en styrket EU-koordination ift. ebola, såfremt det indebærer en merværdi ift. den pågående FN-koordination. En af de store udfordringer for en effektiv bekæmpelse af ebolaepidemien er etablering af en evakueringsmekanisme for sundhedspersonale, der deltager i den humanitære indsats i regionen.

Danmark har indtil videre bevilget i alt 63,8 mio. kr. til indsatsen mod ebola. Dette omfatter 10 mio. kr. til støtte for FN's luftbro og 10 mio. kr. til styrkelse af ebolaberedskabet i Ghana, samt godt 3.2 mio. kr. gennem de danske nødhjælpsorganisationer Læger uden Grænser, Røde Kors i Danmark, Red Barnet og Dansk Missionsråd, der støtter indsatser i Sierra Leone, Guinea og Liberia. Desuden er der godkendt en bevilling på 646.000 kr. til Beredskabsstyrelsen, som på baggrund af en anmodning fra FN er i gang med at levere en koordinationsenhed med tilhørende personale til FN. Endelig blev der i sidste uge afsat en pakke på i alt 40 mio. kr. til finansiering af tre elementer: (i) Maritim Roll On/Roll Off kapacitet (dvs. søtransport) fx til transport af nødhjælpsmateriel i form af ARK Roll On/Roll Off skibe, som er på hhv. 15 og 30 dages beredskab. Afhængigt af FN's behov er der foreløbigt afsat op til 10 mio. kr. (ii) Støtte til oprettelse af indkvarteringsfaciliteter til internationalt sundhedspersonale. Sundhedspersonalet arbejder under meget vanskelige vilkår og under stort pres, og det er afgørende, at personalet tilbydes indkvartering med tilstrækkelige sanitære forhold, sikkerhed og mulighed for hvile. Danmark vil være rede til at bidrage med op til 10 mio. kr. til Beredskabsstyrelsens indsatser til dette formål. Under denne bevilling er der allerede igangsat indsatser i Liberia og Sierra Leone. (iii) WHO's ebolainsats. Ebola-epidemien understreger behovet for en massiv sundhedsindsats, ikke mindst på landeniveau. Derfor yder Danmark et øremærket humanitært bidrag på 20 mio. kr. til organisationens ebola-aktiviteter.

3. Formål og indhold

Udenrigsrådet forventes at have en generel drøftelse af status for udbruddet af ebola i Vestafrika samt EU's respons i lyset heraf.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Ebola forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt medlemslandene enighed om og bekymring for den meget alvorlige situation, som ebola-udbruddet i Vestafrika har affødt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er foruroliget over ebola-udbruddet og dets konsekvenser. Regeringen støtter derfor op om en aktiv rolle for såvel FN som EU i håndteringen af ebola-udbruddet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Sydlige naboer med fokus på Irak/Syrien/ISIL

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Under dagsordenspunktet Sydlige Naboer forventes Rådet at drøfte den regionale udvikling, herunder med fokus på truslen fra terrorgruppen Den Islamiske Stat i Irak og Levanten (ISIL). Udenrigsministrene forventes at fokusere på den internationale koalitions indsats mod terrorgruppen, herunder de amerikansk-ledede militære tiltag i Irak og Syrien. Rådet forventes ligeledes at drøfte den humanitære situation i Irak og Syrien samt regionale og internationale aspekter heraf.

2. Baggrund

Den Islamiske Stat i Irak og Levanten (ISIL) har gennem de seneste måneder taget kontrollen over store dele af det vestlige og nordvestlige Irak og kontrollerer også store dele af det nordlige og østlige Syrien. Den 29. juni 2014 etablerede terrorgruppen et selvudråbt islamisk kalifat. ISIL har systematisk begået overgreb mod bl.a. kristne og yazidi-mindretallet. Gruppens fremfærd har drevet hundredetusinder på flugt i Irak. Senest har ISIL's offensiv i Nordsyrien tvunget yderligere godt 130.000 fortrinsvis kurdiske syrere på flugt over grænsen til Tyrkiet.

Danmark har bidraget til både den humanitære indsats og til den amerikansk-ledede indsats mod ISIL i Irak. Danmarks humanitære bistand til Syrien beløber sig i 2014 indtil videre til 288 mio. DKK. Samlet har Danmark siden konflikten start ydet 835 mio. kr. i humanitær bistand i forhold til Syrien-konflikten. I Irak har Danmark i 2014 indtil videre bidraget med 49,2 mio. DKK til den internationale humanitære indsats. Danmark har herudover stillet et militært transportfly til rådighed. Den 5. september 2014 indvilligede Danmark i at blive del af en amerikansk-ledet kernekoalition mod ISIL, som består af 10 lande. På grund af sagens meget alvorlige udvikling, har regeringen indkaldt Folketinget til en hurtig behandling af et beslutningsforslag den 1. oktober om yderligere militære bidrag til den igangværende indsats mod ISIL i Irak. Udover USA og Danmark tæller koalitionen landene UK, Frankrig, Tyskland, Italien, Tyrkiet, Polen, Canada og Australien. Fra amerikansk side har man erklæret, at man arbejder for at samle en global koalition mod ISIL. Siden da er koalitionen blevet udvidet til nu at være på over 50 lande, som på forskellig vis vil bidrage til indsatsen.

Den 15. august 2014 afholdtes ekstraordinært EU-udenrigsministermøde, hvor Rådet drøftede situationen i Irak med særlig fokus på bekæmpelsen af ISIL. Der var bred enighed i vurderingen af den alvorlige trussel fra ISIL i Irak og Syrien og den negative effekt på landenes udvikling, men også i regionen og Europa. Der blev vedtaget rådskonklusioner om Irak, der på det kraftigste fordømmer angrebene fra ISIL og udtrykker bekymring over den katastrofale humanitære situation. Rådskonklusionerne bakker endvidere op om et antal medlemsstaters beslutning om at reagere positivt på de kurdiske regionale myndigheders anmodning om hurtigst muligt at få leveret militært materiel. Sådanne tiltag gennemføres i overensstemmelse med medlemsstaternes nationale lovgivning og med samtykke fra Iraks nationale myndigheder. Fra EU's side imødesås tillige en snarlig dannelse af en inklusiv irakisk regering.

Den 8. september 2014 blev der dannet en ny regering i Irak under ledelse af premierminister Haidar Al-Abadi. Det er håbet, at den nye regering kan samle landet og overvinde de etniske og sekteriske konflikter, som Irak er præget af. En fungerende og bred regering (som bl.a. også inkluderer sunnierne) vil være en væsentlig forudsætning for, at Irak effektivt kan håndtere ISIL.

Truslen fra ISIL er ikke blot rettet mod Syrien og Irak, men er også relevant både regionalt og internationalt. Regionalt er det afgørende, at Iraks nabolande aktivt samarbejder og koordinerer bekæmpelsen af ISIL, som led i den internationale koalition. Internationalt udgør ISILs fremmarch og konsolidering i Irak og Syrien en reel terror- og radikaliseringsstrussel i kraft af, at terrorgruppen bl.a. omfatter militante islamister fra andre lande end Irak og Syrien, herunder Danmark. Der har været konkrete tilfælde af ISIL-relaterede aktioner i Europa. Det må forventes, at tendensen i lyset af den aktuelle militære operation i Syrien og Irak vil blive større. En aktiv og koordineret indsats på dette område forventes i stigende grad at blive en prioritet for en lang række lande, både i regionen og internationalt. Området var i høj grad fokus for FN's generalforsamling, hvor udenrigsministeren sammen med Malis udenrigsminister var vært for et højniveau-møde om forebyggelse af voldelig ekstremisme. Den 26. september vedtog Sikkerhedsrådet enstemmigt resolution 2178 om 'Foreign Terrorist Fighters' under ledelse af Præsident Obama. Resolutionen forpligter staterne til at tage en række konkrete skridt med henblik på bekæmpelsen af truslen fra "foreign fighters".

Natten til den 23. september indledte amerikanske styrker luftangreb mod ISIL mål i Syrien. USA har anført, at UAE, Bahrain, Saudi Arabien, Qatar og Jordan har medvirket i operationerne.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte truslen fra terrorgruppen ISIL samt de regionale og internationale aspekter heraf, med fokus på EU's sydlige nabolande og samarbejdet med disse lande.

Udenrigsministrene forventes at drøfte USA's og en række regionale landes målrettede militære indsatser i Irak og Syrien. Det forventes, at Rådet ligeledes vil drøfte den humanitære situation i Irak og Syrien.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Sydlige Naboer, herunder truslen fra terrorgruppen ISIL, forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om at fordømme overgreb begået af ISIL og behovet for at bidrage med humanitær assistance til Irak og Syrien. Det forventes ligeledes, at der vil være enighed om at bakke politisk op om de amerikansk-ledede militære luftoperationer i Irak og Syrien samt om snarlig implementering af beslutninger vedr. bekæmpelsen af ISIL, som for nylig er vedtaget i FN's Sikkerhedsråd.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen tilslutter sig den internationale fordømmelse af ISIL's overgreb og støtten i EU-kredsen til den internationale koalitions indsats mod ISIL, herunder den amerikansk-ledet flerårige samtænkte strategi for bekæmpelse af ISIL i Irak og Syrien. Fra dansk side støttes den samtænkte strategi, der strækker sig fra de politiske og militære bidrag til de økonomiske og humanitære bidrag. Samtidig understreges nødvendigheden af at øge bestræbelserne på at finde en politisk løsning på konflikten i Syrien. Danmark støtter FN's særlige udsending, Staffan de Misturas, bestræbelser i den henseende.

Regeringen hilser dannelsen af den nye regering i Irak under ledelse af premierminister Haidar Al-Abadi velkommen. Fra dansk side understreges det, at den nye irakiske regering også skal føre en inklusiv politik. Danmark lægger vægt på, at kampen mod ISIL har en stærk regional forankring. Indsatsen må ikke blive opfattet som en kamp mellem Vesten og islam. Fra dansk side støttes ligeledes EU og centrale europæiske aktørers dialog med andre lande i regionen, herunder Iran og Saudi-Arabien. Danmark bidrager til at afhjælpe den humanitære krise i Irak og Syrien ved støtte til de mange flygtninge og internt fordrevne og bakker op om en fælles EU's indsats på dette område samt en snarlig implementering af tiltag mod ISIL taget af FN's Sikkerhedsråd.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sydlig Naboer har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til skriftlig orientering den 14. august 2014.

3. Mellemøsten

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af de suspenderede fredsforhandlinger mellem Israel og Palæstina og den seneste udvikling i regionen, særligt i forhold til Gaza.

2. Baggrund

Det forventes, at Rådet vil drøfte den aktuelle situation i forholdet mellem Israel og palæstinenserne bl.a. på baggrund af våbenhvileforhandlingerne i Kairo vedr. Gaza. Der ventes fokus på, hvordan EU vil kunne bidrage til at sikre gennemførelsen af en holdbar aftale om Gaza, der både adresserer de israelske sikkerhedsbekymringer og de palæstinensiske krav om ophævelse af restriktioner i form af adgang til og fra Gaza for personer og varer.

Under egyptisk mægling nåede Israel og de palæstinensiske forhandlingsparter den 26. august i Kairo til enighed om en våbenhvile på Gaza-konflikten. Der var enighed om at vende tilbage til forhandlingsbordet i Kairo ca. en måned senere med henblik på at fortsætte forhandlingerne om elementerne i en mere permanent våbenhvile. De to delegationer har hver især overdraget en liste over emner for de videre Kairo-forhandlinger til de egyptiske mæglere. Fra israelsk side fokuserer man på demilitarisering af Gaza og sikring af, at Hamas ikke får anledning til at genopbygge sin militære kapabilitet, herunder ophør af transporter igennem tunnellerne af våben og personer med voldelige hensigter. Også israelsk fokus på betingelser for hvordan man ville kunne acceptere, at byggematerialer og penge ville kunne komme ind i Gaza.

Palæstinenserne fokuserer på ophævelse af blokaden af Gaza, lige som bl.a. krav om etablering af en lufthavn og havn i Gaza samt frigivelse af en række fanger fortsat indgår i udmeldingerne. Hamas og PA synes i forbindelse med våbenhvileforhandlingerne i Kairo at have bekræftet viljen til at få forsoningsregeringen til at virke, herunder ved at sikre, at PA får delvis administrativ kontrol over Gaza.

I rådskonklusionerne fra udenrigsministermødet den 15. august understreger EU nødvendigheden af en endelig våbenhvileaftale om Gaza, der kan give et perspektiv for både palæstinensere og israelere, så man imødegår en fornyet Gaza-konflikt om nogle år. EU erklærede sig i den forbindelse rede til at støtte en international mekanisme med afsæt i en vedtagelse i FN's Sikkerhedsråd for at støtte en holdbar våbenhvile. De nærmere elementer i en sådan EU-støtte vil bl.a. afhænge af indholdet i den våbenhvileaftale, som parterne vil nå frem til under de planlagte videre forhandlinger i Kairo i løbet af oktober. Samtidig understreges det i rådskonklusionerne, at situationen i Gaza ikke kan ses uden sammenhæng med fredsprocessen, og at en to-statsløsning er det ultimative mål i den sammenhæng.

Konsekvenserne af Gaza-konflikten er voldsomme. Mere end 2100 palæstinensere er blevet dræbt i Gaza siden den 7. juli, herunder omkring 75 pct. civile. 71 israelere har mistet livet. Omkring 100.000 rapporteres fortsat internt fordrevne i Gaza. FN forventer, at de samlede omkostninger for genopbygningen (samlet FN og PA indsatser) vil være på over USD 5 mia., og

at omkostningerne for UNRWA alene vil være på USD 1 mia. FN's Menneskerettighedsråd har nedsat en undersøgelseskommission, der vil se på mulige overtrædelser af den humanitære folkeret og menneskerettighederne begået af alle parter i konflikten. Kommissionen ventes at fremlægge sin rapport i marts 2015.

Danmark har i 2014 allokert 36,5 mio. kr. til humanitære indsatser i Palæstina og for palæstinensere i regionen. Dertil kommer et kernebidrag på 90 mio. kr. til FN's Organisation for Palæstinaflygtninge (UNRWA). Egypten og Norge har sammen med præsident Abbas inviteret en bred kreds af lande til "The Cairo Conference on Palestine - Reconstructing Gaza" den 12. oktober 2014. Danmark deltager med udenrigsministeren.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling, herunder hvorledes EU sammen med USA bedst kan støtte fredsprocessen fremadrettet, og særligt den aktuelle situation i forhold til konflikten vedrørende Gaza.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Mellemøsten forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om behovet for en fortsat aktiv og bredspektret EU-indsats i samarbejde med internationale og regionale aktører med det hovedsigte at støtte fredsforhandlinger.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter fuldt ud en aktiv rolle for EU i samarbejde med relevante internationale partnere, herunder i særdeleshed USA. Målet med EU's bestræbelser er overordnet at understøtte mulighederne for en snarlig genoptagelse af fredsforhandlingerne med henblik på realiseringen af en to-stats-løsning. Danmark bakker fuldt op om EU-bestræbelser på at kunne bidrage til gennemførelsen af en holdbar våbenhvile, der ikke alene sikrer mod fortsatte kamphandlinger, men også kan hindre, at situationen rulles tilbage til den status quo, som var inden udbruddet af kamphandlinger. Det er vigtigt, at der kommer et perspektiv for alle parter - for palæstinenserne i Gaza om en normalisering af livsvilkår, og for israelere en sikkerhed mod

raketangreb mv. fra Gaza. Perspektivet for en to-statsløsning vil dermed også komme på dagsordenen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til skriftlig orientering den 14. august 2014.

4. Ukraine

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af udviklingen i Ukraine, herunder implementeringen af Minsk-aftalen, den humanitære situation og forberedelserne til det ukrainske parlamentsvalg. Desuden forventes en drøftelse af Ruslands adfærd, EU's sanktioner og de trilaterale gasforhandlinger mellem EU, Rusland og Ukraine.

2. Baggrund

På det ekstraordinære EU-udenrigsministermøde den 15. august 2014 var der enighed om, at EU måtte stå klar til at overveje yderligere tiltag, hvis Ruslands destabiliserende adfærd fortsatte.

I lyset af Ruslands markante militære optræning i det sydøstlige Ukraine i slutningen af august, bad EU's stats- og regeringschefer den 30. august 2014 Kommissionen og Den Fælles Udenrigstjeneste om at forberede yderligere sanktioner mod Rusland. Det førte til, at EU den 8. september vedtog en stramning af de eksisterende sanktioner og en udvidelse af EU's sanktionsliste med 24 personer. Disse yderligere tiltag trådte i kraft den 12. september.

Den 5. september 2014 indgik Kiev-regeringen og de pro-russiske separatister en våbenhvile. Våbenhvilen var del af den bredere Minsk-aftale, der blev forhandlet på plads i Hvideruslands hovedstad mellem repræsentanter fra Ukraine, Rusland, OSCE (den trilaterale kontaktgruppe) og repræsentanter for de pro-russiske separatister. Foruden våbenhvilen omfatter aftalen umiddelbare tiltag som fangeudveksling, styrket grænsekontrol og øget OSCE-monitivering samt mere langsigtede tiltag som decentralisering, genopbygning og national dialog.

Selvom volden siden den 5. september 2014 er aftaget markant, er der løbende sket adskillige mindre brud på våbenhvilen – især begået af de pro-russiske separatister. Parterne har dog i offentlige udtalelser slået fast, at de ønsker at opretholde våbenhvilen. Den 19. september 2014 blev den trilaterale kontaktgruppe og de pro-russiske separatister enige om det såkaldte Minsk-memorandum, der udstikker de nærmere punkter for våbenhvilens implementering.

Mens kamphandlingerne er reduceret, er udviklingen i Ukraine fortsat præget af en alvorlig humanitær situation. FN anslog den 26. september 2014, at der befinder sig ca. 295.000 internt fordrevne i Ukraine, mens ca. 341.000 er flygtet til nabolande, herunder især Rusland. Den væsentligste udfordring for en effektiv humanitær indsats er manglende adgang til de værst ramte konfliktområder i det østligste Ukraine. Pro-russiske separatister har længe nægtet at give ukrainske myndigheder og internationale humanitære organisationer sikker adgang. I kontrast sendte Rusland den 12. september 2014 en ny humanitær konvoj bestående af 216 lastbiler ind over grænsen til de separatist-kontrollerede områder i Luhansk. Hverken ukrainske grænsevagter eller internationale humanitære organisationer fik mulighed for at inspicere lastbilerne. Lastbilerne forlod ukrainsk territorium igen den 13. september 2014.

Den 11. september 2014 udsendte formanden for det Europæiske Råd, Herman van Rompuy, en udtalelse, hvor han understregede, at det var hans forståelse, at medlemslandenes EU-

ambassadører inden udgangen af september 2014 ville tage bestik af Minsk-aftalens implementering og udviklingen på jorden. På den baggrund drøftede EU-ambassadørerne den 30. september udviklingen i Ukraine og fandt, at situationen endnu ikke tilsagde en lempelse af EU's sanktioner. Samtidig var der enighed om at understrege den fortsatte reversibilitet og skalerbarhed af de indførte sanktioner samt at EU fortsat står klar til at ændre, suspendere eller ophæve sanktionerne helt eller delvist, hvis situationen tilsiger det.

Den 16. september 2014 ratificerede Europa-Parlamentet og Ukraines parlament parallelt associerings- og frihandelsaftalen mellem EU og Ukraine. Forinden var EU, Ukraine og Rusland den 12. september blevet enige om at udskyde den midlertidige anvendelse af frihandelsaftalen fra den 1. november 2014 til den 1. januar 2016. Frem til da vil EU opretholde sine ensidige handelspræferencer til Ukraine. Denne beslutning blev endosseret på det generelle EU-ministermøde den 29. september 2014.

Den 26. september 2014 genoptog EU Kommissionen, Rusland og Ukraine de trilaterale forhandlinger om leveringen af russisk gas til Ukraine. Det var første gang, at parterne samledes ved forhandlingsbordet siden juni 2014. Energikommissær Oettinger, som deltog i mødet på vegne af EU, udtalte efterfølgende, at parterne kom tættere på et kompromis, der kan muliggøre en genoptagelse af de russiske gasleverancer til Ukraine. Et nyt treparts-møde ventes afholdt i oktober.

EU-udenrigsministermødet den 20. oktober 2014 finder sted seks dage før det ukrainske parlamentsvalg den 26. oktober. Valgprocessen og det endelige udfald ventes at få væsentlig betydning for Kiev-regeringens legitimitet og parlamentets videre reformarbejde. Danmark støtter valgprocessen via OSCE både med finansiell støtte og udsendelse af valgobservatører.

3. Formål og indhold

Der ventes en drøftelse af udviklingen i Ukraine, herunder implementeringen af Minsk-aftalen, den humanitære situation og forberedelserne til det ukrainske parlamentsvalg. Desuden forventes en drøftelse af Ruslands adfærd og EU's målrettede økonomiske sanktioner. Herudover ventes Kommissionen at orientere om de trilaterale gasforhandlinger mellem EU, Rusland og Ukraine. Endeligt forventes en kort orientering vedrørende det igangværende arbejde med at hjemtage bevismateriale og omkomne fra MH17-nedstyrtningsstedet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Ukraine forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt EU-landene bred enighed om at bakke op om implementeringen af Minsk-aftalen i bestræbelserne på at finde en politisk løsning. Herudover er der enighed om at fastholde presset på Rusland for at medvirke til at nedtrappe den anspændte situationen i det sydøstlige Ukraine og efterleve Minsk-aftalen, samt at fastholde ikke-ankendelsespolitikken overfor Ruslands ulovlige forsøg på annektering af Krim. På udenrigsrådet forventes der desuden bred enighed om, at EU skal stå klar til at ændre, suspendere eller ophæve sanktionerne helt eller delvist, hvis situationen tilsiger det. Endeligt forventes der bred opbakning til, at der sikres fuld og sikker adgang til MH17-nedstyrtningsstedet således, at undersøgelserne af flystyrtet kan færdiggøres.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side følges udviklingen i Ukraine tæt. I samarbejde med vores EU-partnere og det øvrige internationale samfund vil vi fra dansk side fortsat lægge vægt på aktivt at sikre en politisk løsning på krisen. Der bakkes op om implementeringen af Minsk-aftalen. Der lægges vægt på, at EU står sammen om at sikre den rette balance mellem politisk dialog og pres overfor Rusland. Fra dansk side bakkes fuldt op om de målrettede økonomiske sanktioner mod Rusland. Det anses som afgørende, at enigheden i EU om sanktionerne mod Rusland bevares.

Fra dansk side finder man den forværrede humanitære situation i det østligste Ukraine bekymrende. Der bakkes op om en humanitær indsats, herunder et evt. russiske bidrag, såfremt en sådan indsats finder sted med ukrainsk accept, gennemføres af internationale humanitære organisationer og sker i overensstemmelse med internationale konventioner og praksis for nødhjælpsarbejde. Der lægges vægt på, at der sikres fuld og sikker adgang til området, hvor MH-17 styrtede ned således, at undersøgelserne af flystyrtet kan færdiggøres.

Fremadrettet er det vigtigt at sikre stabilitet og Ukraines nationale enhed gennem en inklusiv politisk proces, reformer og decentralisering. Det vil være et vigtigt signal til de mange russisktalende ukrainere i det østlige og sydlige Ukraine. EU skal i samarbejde med internationale partnere også bidrage til at stabilisere Ukraines økonomi. Regeringen støtter også fortsat den aktive ikke-ankendelsespolitik overfor Ruslands ulovlige annektering af Krim.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Ukraine er senest forelagt Folketingets Europaudvalg til skriftlig orientering den 14. august 2014.

5. Libyen

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Det forventes, at Rådet vil drøfte situationen i Libyen med fokus på, hvordan EU kan bidrage til fremme af den demokratiske transition, herunder FN's bestræbelser på at etablere en våbenhvile mellem militserne samt inklusiv national dialog og forsoning.

2. Baggrund

Situationen i Libyen har siden det relativt vellykkede demokratiske valg til Nationalkongressen i juli 2012 været præget af stigende politisk polarisering og væbnede sammenstød mellem sekulære, herunder pro-nationale/liberale, og ikke-sekulære aktører, som det Muslimske Broderskab og ekstremistiske grupper. Konflikten er mere kompleks end skellet mellem sekulær/ikke-sekulær. Den udspiller sig også mellem regioner/byer/klaner samt ikke mindst rester af det gamle regimes kamp mod yngre, ofte islamistiske, revolutionære. Som konsekvens har det vist sig vanskeligt at finde politisk enighed om transitionsprocessen.

I maj 2014 påbegyndte tidl. general og militsleder Khalifa Haftar den såkaldte "Operation Dignity" med det formål at nedkæmpe ikke-sekulære militser omkring Benghazi. Denne front, rettet mod både Det Muslimske Broderskab og ekstremister, har ført til en betydelig eskalering af kampene, der medio juli også spredte sig til Tripoli. De to største og mest magtfulde militser er gået ind i kampene, således at Misrata-militserne allierede sig med de ikke-sekulære militser, mens Zintan-militserne gik i koalition med Khalifa Haftars sekulære militser. Efterfølgende iværksatte de ikke-sekulære militser i Tripoli den såkaldte "Operation Dawn", der har resulteret i voldsomme kampe i og omkring Tripoli, herunder om den internationale lufthavn, der siden 2011 har været under kontrol af Zintan-militserne. Den aktuelle situation er, at de ikke-sekulære militser allieret med Misrata har taget kontrol over Tripoli, mens det i Benghazi ikke er lykkedes de sekulære militser at nedkæmpe islamisterne. Der er meldinger om civile tab og store flygtningestrømme til nabolandene, særligt til Tunesien.

Der var håb om, at valget den 25. juni til et nyt parlament (House of Representatives) som afløsning for Nationalkongressen, kunne være med til at sætte skub i den demokratiske transitionsproces, men det har indtil videre ikke været tilfældet. Valget styrkede de sekulære og svækkede de ikke-sekulære kræfter. Som følge af uroen i Tripoli har det nye parlament etableret sig i byen Tobruk i det østlige Libyen og udpeget en ny regering under ledelse af tidligere premierminister Al-Thinni. Samtidig har de ikke-sekulære militser i Tripoli genindkaldt dele af den tidl. Nationalkongres, der parallelt har indsat en ny regering og en premierminister. I februar 2014 blev der valgt en 60 mand stor forfatningskomité, der er i gang med at udarbejde en ny demokratisk forfatning.

Ifølge amerikanske oplysninger gennemførte jagerfly fra De Forenede Arabiske Emirater (UAE) i august en serie angreb mod de ikke-sekulære militser i Tripoli. Der er også forlydender om egyptisk involvering, hvilket dog er afvist af de egyptiske myndigheder. Qatar, der i 2011 var aktiv med støtte til at vælte Gadaffi, er blevet beskyldt for at yde støtte til de islamistiske militser.

Sikkerhedsrådet vedtog den 27. august resolution 2174, der udvider FN's sanktionsregime til at omfatte personer og enheder, der vurderes at obstruere eller underminere en succesfuld afslutning på den politiske transitionsproces. Man forsøger herigennem at påvirke adfærden hos parter i konflikten - uden med det samme at sætte navn på individer/enheder.

Generalsekretærens særlige udsending i Libyen, Bernardino Leon, leder det internationale samfunds bestræbelser på dialog og forsoning mellem parterne. Det har indtil videre resulteret i forhandlinger begyndende den 29. september om en våbenhvile. Desuden arbejder nabolandene, herunder Algeriet, også på at bistå den politiske proces.

De fleste vestlige lande, EU, FN m.v. har evakueret deres medarbejdere fra landet og midlertidigt lukket deres repræsentationer. EU's grænsemission (EUBAM) er også trukket ud af Libyen. Som følge af stigende sikkerhedsmæssige omkostninger lukkede Danmark ultimo marts 2014 repræsentationskontoret i Libyen. Internationale flyvninger til Libyen er næsten indstillet. Antallet af migranter der ankommer fra Libyen over Middelhavet til Italien er nu langt over 100.000 alene for 2014, og overgår dermed betydeligt rekordåret 2011 i forbindelse med de arabiske oprør.

Danmark har siden kort efter Gadaffis fald gennem Freds- og Stabiliseringsfonden og det Arabiske Initiativ søgt at bidrage til stabilitet og demokratisering i Libyen - militært, diplomatisk og bistandsmæssigt. Støtten går bl.a. til fremme af frie medier, menneskerettigheder, torturrehabilitering og retsreform. Flere aktiviteter er dog blevet forsinket som følge af sikkerhedssituationen i landet.

Det planlagte danske bidrag på ca. 65 mand til træning af libyske soldater i Storbritannien er suspenderet på ubestemt tid. Træningen skulle være startet i januar 2015, men de britiske myndigheder har meddelt, at man suspenderer opstarten som følge af den sikkerhedsmæssige udvikling i Libyen, der vanskeliggør reintegration af trænede soldater i de svage, formelle sikkerhedsstrukturer. Samtidig er det ikke praktisk muligt at rekruttere libyere til træningen på grund af den aktuelle situation i Libyen.

Danmark støtter en aktiv rolle for EU i samarbejde med relevante internationale/regionale partnere, herunder i særdeleshed FN. Den eneste holdbare vej frem er at få etableret en våbenhvile mellem militserne samt at få igangsat en inklusiv national dialog- og forsoningsproces for at få transitionsprocessen tilbage på sporet. Danmark støtter FN's rolle som facilitator for forsoningsprocessen. Indblanding fra regionale magter vil forværre situationen og underminere transitionsprocessen. Det må forventes, at afvæbningen af militserne og opbygning af nationale sikkerhedsinstitutioner vil tage tid og kræve fortsat støtte fra det internationale samfund.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte situationen i Libyen, herunder igangværende forsøg på at få parterne til at indgå våbenhvile. Der ventes fokus på, hvordan EU kan bidrage til fremme af den demokratiske transitionsproces i Libyen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Libyen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en aktiv rolle for EU i Libyen i samarbejde med relevante internationale partnere, herunder i særdeleshed FN. Den eneste farbare vej frem er at få etableret en holdbar våbenhvile mellem militserne samt at få iværksat en inklusiv national dialog- og forsoningsproces. Danmark støtter FN's rolle som facilitator for forsoningsprocessen. Det må dog forventes, at processen med at afvæbne militserne og opbygge effektive sikkerhedsinstitutioner vil tage tid og kræve støtte fra det internationale samfund.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om behovet for en aktiv EU-indsats i samarbejde med relevante internationale og regionale aktører med det hovedsigte at sikre fred og stabilitet i Libyen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. august 2014 til skriftlig orientering.